

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/838,Otwarcie-wystawy-Germanizacja-dzieci-polskich-w-okresie-okupacji-hitlerowskiej-B.html>
04.04.2026, 00:48

Otwarcie wystawy „Germanizacja dzieci polskich w okresie okupacji hitlerowskiej” - Bełchatów, 2 sierpnia 2006 r.

Od dnia 2 sierpnia 2006 r. w Muzeum Regionalnym w Bełchatowie prezentowana będzie wystawa poświęcona germanizacji dzieci polskich w okresie II wojny światowej przygotowana przez pracowników Oddziałowego Biura Edukacji Publicznej IPN w Łodzi (dr Tomasz Toborek i Artur Ossowski; projekt plastyczny – Milena Romanowska). Otwarcium wystawy towarzyszyć będzie wykład Artura Ossowskiego poświęcony metodom działania Filii Głównego Urzędu Rasy i Osadnictwa SS w Łodzi.

Po raz pierwszy wystawa zaprezentowana została w maju br. w holu sali obrad Rady Miejskiej w Łodzi. W czerwcu oglądać ją można było w Łódzkim Klubie Garnizonowym. Do jej obejrzenia serdecznie zapraszamy.

***

Za pomocą archiwalnych fotografii i dokumentów wyeksponowano niemiecką okupację w Łodzi, akcje wysiedleńcze na Zamojszczyźnie oraz indywidualne losy dzieci polskich, które padły ofiarą wynarodowienia.

Wystawa przedstawia tragiczny los dzieci polskich w czasie II wojny światowej. Pokazuje tragedię jednostki, narodu, dziecka – efekt celowej polityki okupanta, który zmierzał do eksterminacji narodów „niższych” od rasy germańskiej. Łódź – miasto położone na terenach wcielonych do III Rzeszy – otrzymała nazwę Litzmanstadt. Trwało tu osiedlanie się Niemców oraz przesiedlanie lokalnej ludności polskiej i żydowskiej. Wysiedleńcy trafiali często do prowizorycznych obozów przejściowych i przesiedleńczych, które stawały się ośrodkami rozdziału siły roboczej i wynaradawiania. Władze nazistowskie tworzyły także specjalne obozy dla dzieci, które oddzielano od rodziców i kierowano do pracy lub poddawano germanizacji. Dzieci spełniające nazistowskie kryteria rasowe przeznaczano do zniemczenia. W zależności od wieku, trafiały do niemieckich rodzin zastępczych, niemieckich szkół ojczyźnianych, do niemieckich rodzin na wsi, do placówek Hitlerjugend (chłopcy) i Bund Deutcher Mädel (dziewczęta) oraz „ludowych ośrodków wychowawczych” w Niemczech oraz ośrodków germanizacji na terenie Kraju Warty. Po wojnie polskie władze podjęły starania o rewindykację zgermanizowanych dzieci z obszaru Niemiec. Do 1947 r. powróciło do Polski blisko 30 tys. małych Polaków, z 200 tys. germanizowanych w czasie II wojny światowej.

Wykorzystane na wystawie materiały pochodzą ze zbiorów IPN w Warszawie i Łodzi, ze Zrzeszenia Dzieci Polskich Germanizowanych przez Reżim Hitlerowski oraz od osób prywatnych.

25.07.06